

Čís. 454.

Zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům (ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.).

Pro požadovací nárok k pozemku, jenž jest knihovně zapsán jako jmění kostelní, jest dostačitelnou přihláška u patrona, byť i pozemek měl v držbě a hospodářské správě obročník.

(Rozh. ze dne 23. března 1920, R I 146/20.)

Drobní pachtýři podali u patronátního úřadu přihlášku, jíž domáhali se na základě zákona čís. 318/1919 přiznání vlastnictví ku pozemkům náležejícím knihovně ku jmění kostelnímu. Žádosti farního úřadu, pokud se týče finanční prokuratury, by přihlášky pachtýřů byly odmítnuty proto, že je učinili patronátu a nikoli farnímu úřadu, nebylo vyhověno žádnou ze tří soudních stolic, n e j v y š š í m s o u d e m z těchto

d ů v o d ů :

Drobní pachtýři, hodlající uplatniti své právo požadovací ve smyslu zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., ohlásili svůj nárok po rozumu § 12 cit. zákona u příslušného okresního soudu a pak u patronátního úřadu. Česká finanční prokuratura v zastoupení farního obročí tvrdí v dovolací stížnosti, že přihláška neměla se činiti patronátnímu úřadu, jak to správným shledaly obě nižší stolice, nýbrž farnímu úřadu, poněvadž prý tento jedině jest zákonným správcem pozemků požadovaných. Farní úřad, jehož námitky finanční prokuratura ve stížnosti uplatňovala též jménem farního obročí, poukazuje v tomto ohledu na výnos místodržitelství v Praze ze dne 4. února 1909 č. m. 103.274 z roku 1908, dle něhož prý požadované pozemky přiřknuty byly nynějšímu obročníkovi v opětnou hospodářskou správu a držbu a že on jako jeho předchůdci spravuje a v držení má tyto pozemky. Stěžovatelka proto soudí, že jmenovaní pachtýři neučinili svou přihlášku patřičné osobě, v § 12 cit. zák. míněné, a že tedy lhůtu k přihlášce promeškali. Stěžovatelka by byla v právu, kdyby v tomto případě šlo, jak tvrdí, o jmění benefičiální či obroční. Neboť v takovém případě jest arcibiskup dle § 46 zák. ze dne 7. května 1874, č. 50 ř. zák., na který stěžovatelka poukazuje, pouze a jedině duchovní poživatel obročí jeho správcem a toliko dohled přísluší patronu, vrchní dohled pak biskupu a státu. V tom případě musil by tudíž nárok ohlášen býti farnímu úřadu jakožto správě hospodářské, kdežto ohláška u patrona neměla by právního významu a bylo by na ni pohlížeti tak, jako kdyby vůbec nebyla se stala. Než v tomto případě nejde o jmění obroční, nýbrž o jmění kostelní. Neboť podle přiloženého lustra knihovního úřadu jsou pozemky, jichž části jsou požadovány, připsány knihovně kostelu, jsou tudíž dle zákona (§ 431 a násl. obč. zák.) vlastnictvím tohoto kostela a tím přirozeně jeho jměním (§ 353 obč. zák.). Jde-li však o jmění kostelní neboli zádušní, jsou ohledně správy jeho směrodatny §§ 41 a 42 zákona ze dne 7. května 1874, čís. 50 ř. z. Onen paragraf praví, že správa jmění kostelů a ústavů církevních, při nich zřízených (fundací a fundacím podobných), zařízena má býti vůbec tak, by v ní měl účastenství správce

kostela a zastupitelstvo těch, kteří jsou povinni, kdyby jmění nestačilo, zapravovati náklady na potřeby kostelní a kteří jsou podpůrně právi ze závazků kostela nebo církevního ústavu. § 42 pak stanoví, že podle pravidla, vyřknutého v § 41, spravovati mají jmění kostelů farních společně správce fary, osada farní a patron kostela. Jde-li tedy o jmění kostelní, jest ohláška u patrona postačitelna, poněvadž patron společně s ostatními výše jmenovanými orgány jest hospodářským správcem a není proto třeba, by nárok u každého z těchto několika orgánů, k správě povolaných, zvláště byl ohlášen. Ohláška u patrona stačí tím spíše, když pro nedostatek zákona prováděcího slíbeného v § 43 zákona ze dne 7. května 1874, č. 50 ř. z. skutečně v rozsáhlých obvodech, jmenovitě v Čechách, správa jmění kostelního i dnes ještě jest v rukou patrona, na něž dohlížejí církevní a státní úřady dozorčí (sr. Mischler-Ulbrich, Oesterreichisches Staatswörterbuch II. vydání, 3. svazek str. 89 a citované tam doklady). Z toho, co uvedeno, plyne, že přihláška byla v tomto případě učiněna správně u patrona jakožto zákonitého hospodářského správce vlastníka požadovaných pozemků a že opačné stanovisko stěžovatelčino je mylné. Na věci nemůže ničeho změnit okolnost, že naznačeným výnosem místodržitelství v Praze byly pozemky ty přiřknuty nynějšímu obročníkovi v držení a hospodářskou správu; dlužnou dle jasného znění § 12 zákona ze dne 27. května 1919, č. 318 sb. z. a n. ohlásiti nárok vlastníka u pozemku nebo hospodářské správě vlastníka ově. Pro posouzení otázky vlastnictví k požadovaným pozemkům jest však rozhodným stav pozemkové knihy, na jehož pravdivost a správnost spolehati byli jmenovaní pachtýři vzhledem k zásadě publicity veřejných knih oprávnění, a nikoli stav vytvořený interními akty a předpisy, jichž znalosti na třetích nesúčastněných osobách nelze požadovati.

Čís. 455.

Nelze zřídití zástupce nebo náměstka obhájce svazku manželského pro jednotlivé úkony procesní.

(Rozh. ze dne 23. března 1920, R I 155/20.)

Odvolaací soud zamítl usnesením návrh obhájce manželského svazku, by pro odvolací líčení byl ustanoven pražský advokát jako obhájce svazku manželského, ježto není příčinou, by zřízen byl ještě druhý obhájce svazku manželského, dokud prvně zřízený svého úřadu sprostěn nebyl a není též závad, by při ústním odvolacím líčení spis odvolací pro případ nedostavení se obhájce svazku manželského nebyl přečten.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu obhájce manželského svazku.

Důvody:

Návrh, o němž soud odvolací rozhodoval, zněl, aby pro odvolací líčení byl ustanoven advokát pražský jako obhájce svazku manželského. Pokud rekurent vytýká, že mu nešlo o to, by byl zřízen druhý obhájce manželského svazku, jak soud odvolací předpokládá, nýbrž o to, by pro líčení odvolací byl zřízen obhájce manželského svazku jako substitut, má pa-